

STERKER
VRIJWILLIGEN

vzw Vlaams Steunpunt
VRIJWILLIGERSWERK

Info : www.vlaanderenvrijwilligt.be

Informatieplicht van de organisatie

De organisatie moet de vrijwilliger informeren voor hij met zijn activiteiten start. De wet legt vast wat de vrijwilliger minstens moet weten:

- Het doel van je organisatie: waar is ze mee bezig?
- Het soort organisatie: vzw, feitelijke vereniging, gemeentebestuur...
- De verzekeringen die er voor vrijwilligers zijn afgesloten
- De kosten die jullie eventueel terugbetalen, en hoe en wanneer je deze terugbetaalt
- Dat de vrijwilliger zich moet houden aan de geheimhoudingsplicht.

Hoe moet je informeren?

Als organisatie kies je zelf hoe je jouw vrijwilligers informeert: op papier, via mail, de website of op een affiche in een lokaal waar de vrijwilligers toegang toe hebben. Je kan vrijwilligers individueel of collectief informeren. Het is aan de organisatie om te bewijzen dat ze volledig geïnformeerd heeft.

Uitzondering: feitelijke verenigingen

De feitelijke vereniging zonder betaald personeel en los van een koepel, geeft net iets andere informatie mee:

- Bij het juridisch statuut wordt de identiteit van minstens één verantwoordelijke vermeld, want deze staan niet gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad.
- De vrijwilliger moet weten dat hij zelf persoonlijk burgerrechtelijk aansprakelijk kan worden gesteld voor een fout waarbij een derde schade heeft opgelopen. Hij is niet immuun.

Feitelijke verenigingen die een afdeling zijn van een koepel of die betaald personeel hebben, geven de naam van de verantwoordelijke mee, als die koepel geen vzw is.

Extra regels voor organisaties die onder het Decreet vallen

Het Vlaams Decreet Vrijwilligerswerk gaat bij de informatieplicht nog iets verder dan de wet. Voor de vrijwilliger het vrijwilligerswerk start, ondertekent hij samen met de organisatie een afsprakennota op papier. De vrijwilliger krijgt een papieren of digitale kopie van deze afsprakennota. De afsprakennota bevat naast de wettelijke informatie nog extra informatie over:

- de aard, de duur en de frequentie van het vrijwilligerswerk;
- de werking van de organisatie;
- de plaats van de vrijwilliger en van het vrijwilligerswerk binnen de organisatie;
- de contactpersoon voor de vrijwilliger binnen de organisatie;
- de door de vrijwilliger te volgen vorming en opleiding

Bestuursvrijwilligers

Er bestaat verwarring over de termen bestuursvrijwilliger, bestuurslid en bestuurder. Dat kan raar lijken: het zijn toch allemaal vrijwilligers? Toch is het belangrijk om precies te weten wat het verschil is: dit heeft immers gevolgen voor aansprakelijkheid en kostenvergoedingen.

1. Bestuursvrijwilliger

Een bestuursvrijwilliger zet zich vrijwillig in voor de goede gang van zaken in een organisatie, waar mensen volgens de wet mogen vrijwilligen. Denk maar aan:

- vergaderen
- de financiën van de organisatie bijhouden,
- activiteiten plannen en opzetten
- nieuwe leden verwelkomen
- ...

Alle bestuursvrijwilligers vallen onder de vrijwilligerswet. [De aansprakelijkheid](#) hangt af van het soort organisatie.

2. Bestuurder in een vzw, ivzw of stichting

Niet alle bestuursvrijwilligers en bestuursleden zijn per definitie ook bestuurder. Dit is van belang voor de bijkomende aansprakelijkheid van bestuurders volgens de vzw-wetgeving. Een bestuurder in een vzw, stichting of ivzw zetelt in de Raad van Bestuur van de organisatie. Hij of zij verschijnt met naam in het Belgisch Staatsblad. Bestuurders komen alleen voor in bepaalde soorten vrijwilligersorganisaties:

- een vzw
- een stichting van openbaar nut
- ivzw's

Mensen die niet betaald worden voor hun taak als bestuurder, zijn vrijwilligers en vallen onder de vrijwilligerswet. Maar de aansprakelijkheid als lid van de Raad van Bestuur in een vzw vraagt echter extra aandacht, omwille van de vzw-wetgeving. Bestuurders hebben een bijkomende aansprakelijkheid voor bestuurstaken, zoals het opstellen van de jaarrekening, contracten aangaan voor de vzw, ... De organisatie kan een extra verzekering afsluiten voor haar bestuursleden.

Opgelet! Kostenvergoedingen van bestuurders

Bestuurders kunnen volgens de vrijwilligerswet perfect onkostenvergoedingen ontvangen. Zorg wel dat deze vergoedingen niet als zitpenningen of presentiegelden ingeboekt worden. Dan zijn het geen vrijwilligersvergoedingen meer en moet de vrijwilliger belastingen op de vergoeding betalen.

Mag jij vrijwilligers inschakelen?

Mensen vrijwilligen altijd in opdracht van een organisatie. De organisatie kan elke feitelijke vereniging, private of publieke rechtspersoon zonder winstoogmerk zijn:

- **een vzw**, denk aan De Roma, Borgerstein, Joka, ...
- **een lokale afdeling van een koepel**, zoals een afdeling van KVG, Femma, s-plus, ...
- **een feitelijke vereniging, door minstens 2 personen geleid**, bijvoorbeeld een straatcomité, een dartsclub
- **een stichting van openbaar nut**, zoals Het Rode Kruis
- **openbare besturen**, denk maar aan een gemeente, OCMW, een school, een bibliotheek
- **ivzw's** (internationale vzw's) als Don Bosco Youth-Net

Opgelet! Organisaties mét winstoogmerk, zelfstandigen of individuele personen kunnen nooit vrijwilligerswerk organiseren volgens de wet. Dat betekent dat de mensen die daar onbezoldigd werken, niet dezelfde bescherming genieten als in bovenstaande organisaties. Ze zijn dus niet immuun en vergoedingen zijn belastbaar.

Vennootschap met sociaal oogmerk? Ook voor dit soort organisaties is het niet vanzelfsprekend om vrijwilligers in te schakelen. Organisaties die met vrijwilligers mogen werken, hebben geen winstoogmerk. Zelfs als er geen vermogenswinstdeling voor de vennoten wordt voorzien in de statuten, blijft dit een grijze zone omwille van de handelspraktijken en raden we af om zomaar met vrijwilligers aan de slag te gaan.

Mogen werknemers vrijwilligen in de organisatie waar ze betaald werk doen?

Wie tegen betaling in opdracht werkt van een organisatie, mag niet zomaar vrijwilligen in diezelfde organisatie. Dat mag enkel als het vrijwilligerswerk wezenlijk anders is dan de betaalde activiteit.

Tip! Mag jouw organisatie vrijwilligerswerk organiseren? Zoek gratis vrijwilligers met www.vrijwilligerswerk.be

Wat is vrijwilligerswerk?

De wet op vrijwilligerswerk omschrijft duidelijk wat vrijwilligerswerk inhoudt. In mensentaal: vrijwilligers geven uit vrije wil, onbetaald een stuk van hun tijd aan een organisatie. We spreken van vrijwilligerswerk als:

- mensen zich inzetten in een **organisatie** die geen winst nastreeft;
- ze dit **onbezoldigd** doen: vrijwilligerswerk wordt nooit betaald. Vrijwilligers mogen wel een kostenvergoeding ontvangen, maar volgens strikte regels.
- ze dit **vrijwillig** doen: niemand kan gedwongen worden om vrijwilligerswerk te doen. Een stage, een PWA-opdracht, gemeenschapsdienst of een alternatieve sanctie, ... is daarom geen vrijwilligerswerk volgens de wet.

Opgelet! Activiteiten in het eigen privé-of familieverband zijn geen vrijwilligerswerk. Het gras van de buurvrouw maaien, boodschappen voor je moeder doen, meespelen op een bingo-avond... ?
Geen vrijwilligerswerk!

Wie mag vrijwilligen?

Iedereen mag vanaf het jaar waarin hij of zij 16 jaar wordt, vrijwilligerswerk doen. De Belgische nationaliteit hebben, is geen vereiste. Alle mensen uit de Europese Unie, mensen met een geldige verblijfsvergunning en bepaalde asielzoekers mogen zonder problemen vrijwilligerswerk doen. Sommige vrijwilligers hebben wel een meldingsplicht omdat ze een vervangingsinkomen ontvangen. Als organisatie kan je hen hierbij helpen. Lees ook het dossier over [‘Asielzoekers laten vrijwilligen?’](#).

Meldingsplicht bij vervangingsinkomens

De vrijwilliger [ontvangt een uitkering van de RVA?](#)

Deze vrijwilligers in spé hebben meldingsplicht en moeten op voorhand specifieke formulieren invullen. Het gaat om:

- volledige uitkeringsgerechtigde werklozen
- deeltijdse werklozen, die een aanvullende uitkering ontvangen van de RVA
- tijdelijk werklozen
- werklozen met bedrijfstoelage (de vroegere bruggepensioneerden)

De vrijwilliger vult het [formulier C45B](#) (zie bijlage) in en laat dit door de organisatie ondertekenen. Hij geeft het ingevulde formulier door aan de vakbond, hulpkas of rechtsreeks aan de RVA. De vrijwilliger mag meteen nadat de melding is gedaan, starten. De RVA heeft 12 dagen de tijd om op de melding te reageren. Afhankelijk van de reactie van de RVA kan hij blijven vrijwilligen, moeten de taken aangepast worden of moet het vrijwilligen zelfs stoppen.

Vanuit Wandelsport Vlaanderen vzw hebben we voor werklozen en werklozen met bedrijfstoelage een al-gemene toelating gevraagd aan de RVA. De RVA heeft beslist dat werklozen en werklozen met bedrijfstoelage geen individuele toelating (C45B) meer moeten vragen voor hun vrijwillige activiteiten bij de voorbereiding, de organisatie en de opruim van de wandeltochten van een Wandelsport Vlaanderen-club.

Er zijn nog 2 aandachtspunten bij die algemene toelating:

- Voor de werklozen die beschikbaar moeten blijven voor de arbeidsmarkt mogen de vrijwillige activiteiten niet meer dan 28u per week bedragen.
- De werklozen en werklozen met bedrijfstoelage blijven hun uitkering ontvangen voor zover hun forfaitaire vergoeding die ze krijgen voor hun vrijwillige activiteiten niet meer is dan 32,71 euro/dag en in totaal niet meer dan 1.308,38 euro/jaar. (Deze bedragen gelden voor de vergoeding voor al uw vrijwilligerswerk samen).

Wie werkloos is en controle mocht krijgen, kan verwijzen naar deze algemene toelating voor vrijwilligers-werk voor Wandelsport Vlaanderen vzw. [Het machtigingsnummer is Y01/032016/2016-8/45bis.](#)

In deze toelating staat niets over mensen die in loopbaanonderbreking (bv. tijdskrediet) zijn. Zij vragen dus best nog een toelating aan de RVA via het formulier C45B. Meer info hierrond kan je krijgen via de uitbetalingsinstelling (de vakbond of Hulpkas voor Werklozen).

Tip! Organisaties kunnen bij de RVA een algemene toelating voor uitkeringsgerechtigde vrijwilligers aanvragen met [formulier C45F](#). Organisaties die in verschillende regio's actief zijn, komen in aanmerking. Bij de individuele melding van een vrijwilliger geef je dan het algemene toelatingsnummer van de organisatie mee. Als organisatie volg je dit zelf op en communiceer je hierover met je vrijwilligers in spé.

De vrijwilliger ontvangt een leefloon van het OCMW?

Hij brengt zijn persoonlijke dossierbeheerder bij het OCMW vooraf op de hoogte. Die moet zijn akkoord geven. Wie dit niet doet, riskeert zijn uitkering te verliezen.

De vrijwilliger krijgt een ziekte- of invaliditeitsvergoeding van het ziektefonds?

De adviserend geneesheer van de mutualiteit moet eerst akkoord zijn én vooraf een schriftelijke toelating geven. Deze geneesheer zal kijken of het vrijwilligerswerk de gezondheid niet in gevaar brengt. Een gewoon briefje van de huisdokter is niet genoeg!

Ambtenaren

Ambtenaren moeten in theorie toelating aan hun overste vragen om te mogen vrijwilligen. In de praktijk gebeurt dit steeds minder, maar kandidaat-vrijwilligers vragen dit toch best even na op hun dienst.

Aangifte van vrijwilligerswerk voor een niet-commerciële organisatie

---

Waarom deze aangifte?

U bent werkloze of werkloze met bedrijfstoelage (voorheen bruggepensioneerde) en u wenst vrijwilligerswerk te verrichten voor een niet-commerciële organisatie (vzw, openbare instelling, enz.) met behoud van uw uitkeringen.

U moet hiervan vooraf aangifte doen met dit formulier.

Om een vrijwillige en gratis activiteit te verrichten voor een privépersoon, moet u een formulier C45A invullen.

Wettelijke basis: art. 45bis KB 25.11.1991

Hebt u bijkomende informatie nodig?

Indien u meer inlichtingen wenst:

- contacteer uw uitbetalingsinstelling (ABVV, ACLVB, ACV of HVW).
- Als u uitkeringsgerechtigd volledig werkloze bent, lees het infoblad nr. T42 "Mag u vrijwilligerswerk verrichten?".
- Als u werkloze met bedrijfstoelage bent, lees het infoblad nr. T7 "Kunt u vrijwilligerswerk uitvoeren tijdens uw werkloosheid met bedrijfstoelage?".

Deze infobladen zijn beschikbaar bij uw uitbetalingsinstelling of het werkloosheidsbureau of kunnen worden gedownload van de website www.rva.be.

Wat moet u doen met het formulier?

Vul DEEL I van dit formulier in.

Vraag aan de organisatie voor wie het vrijwilligerswerk moet worden verricht, DEEL II in te vullen.

In de linkerkolom vindt u informatie die u onder meer zal helpen bij het invullen van dit formulier.

Vergeet niet op de bladzijden 2, 3 en 4 eveneens uw INSZ-nummer (rijksregister-nummer) te vermelden.

U bezorgt het ingevulde formulier aan uw uitbetalingsinstelling (ABVV, ACLVB, ACV of HVW) vóór u de activiteit aanvat.

En vervolgens?

De uitbetalingsinstelling bezorgt het formulier aan de RVA.

De RVA stuurt u een brief met zijn beslissing.

In afwachting van de beslissing van de RVA moet u al uw verplichtingen als werkloze blijven naleven.

Aangifte van vrijwilligerswerk voor een niet-commerciële organisatie

Art. 45bis KB 25.11.1991

datumstempel
uitbetalingsinstelling

Deel I: in te vullen door de werkloze of de werkloze met bedrijfstoeslag

Uw identiteit

Voornaam en naam

Straat en nummer

Postcode en gemeente

.....
.....
.....

Uw INSZ-nummer staat op de keerzijde van uw identiteitskaart of in de rechterbovenhoek van uw SIS-kaart.

Rijksregisternr. (INSZ) _____ / _____ - _____

U bent niet verplicht de gegevens "telefoon" en "e-mail" in te vullen.

Telefoon

E-mail

.....
.....

Uw vrijwilligerswerk

Duid de vakjes aan die op u van toepassing zijn.

Ik wens vrijwilligerswerk te verrichten voor een niet-commerciële organisatie.

Naam van deze organisatie: .....

Ik wil dit vrijwilligerswerk verrichten:

- tijdens de periode van ..... tot .....
- voor onbepaalde duur.

Ik wil dit vrijwilligerswerk verrichten:

- op occasionele basis, nl. .... keer per maand en ..... keer per jaar.
- op de volgende dagen: ma di wo do vr za zo
- maar de frequentie ervan is niet vooraf te bepalen. **In dit geval geeft u de reden op:**

.....
.....
.....

Het maximum aantal uren van het vrijwilligerswerk:

- bedraagt ..... uur per week en ..... per maand.
- is niet vooraf te bepalen. **In dit geval geeft u de reden op:**

.....
.....
.....

Antwoord "neen" als u enkel de terugbetaling van uw reële kosten ontvangt (materiaal, vervoer, ...).

Om cumuleerbaar te zijn met werkloosheidsuitkeringen mag deze forfaitaire vergoeding tot terugbetaling van de onkosten een bepaald dagbedrag niet overschrijden. Het totaal van de dagvergoedingen mag een jaarlijks grensbedrag niet overschrijden. U vindt deze bedragen in het infoblad T7 en T42 op de site www.rva.be

Ik zal een vergoeding ontvangen van de organisatie:

neen.

ja.

Bedrag ..... EUR per uur dag week maand

het gaat om een forfaitaire vergoeding tot terugbetaling van de onkosten

het gaat om een andere vergoeding of materieel voordeel, namelijk::

.....
.....
.....

Handtekening

Uw verklaringen worden bewaard in informaticabestanden. Meer informatie over de bescherming van deze gegevens vindt u in de brochure over de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, beschikbaar bij de RVA. Meer info op www.rva.be.

Ik bevestig dat mijn verklaringen echt en volledig zijn.

Ik vermeld mijn rijksregisternummer (INSZ) eveneens bovenaan pagina 2, 3 en 4.

Datum : ____ / ____ / _____

Handtekening